

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องแนวทางในการเข้าถึงแหล่งทุนของสถานประกอบการและการเชื่อมโยงการผลิตเพื่อเสริมสร้างศักยภาพอย่างยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งทุนทั้งที่ให้การสนับสนุนแก่สถานประกอบการทั้งที่เป็นเงินและทุนที่ไม่ใช่เงิน แหล่งทุน ประกอบด้วย 1) แหล่งทุนภายนอก หมายถึงสถาบันการเงินที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) และธนาคารออมสิน 2) แหล่งทุนภายในหมู่บ้าน คือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ 3) แหล่งทุนจากหน่วยงานภาคี คือสำนักงานเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นสถานประกอบการ 2 ประเภท คือ 1) ลูกค้าของสถาบันการเงินทั้ง 3 แห่ง หมายถึงกลุ่มอาชีพคั้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และ 2) วิสาหกิจชุมชน รวมถึงการศึกษาเพื่อหาแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุนของสถานประกอบการและการเชื่อมโยงการผลิตของสถานประกอบการ และศึกษาสาเหตุการไม่ปล่อยสินเชื่อดังโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) และวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) สถาบันการเงินทั้ง 3 แห่ง จำนวน 90 ชุด 2) กลุ่มอาชีพคั้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ จำนวน 610 ชุด 3) วิสาหกิจชุมชน จำนวน 260 ชุด 4) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 260 ชุด 5) กรรมการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 135 ชุด และ 6) ตัวแทนจากหน่วยงานภาคี จำนวน 100 ชุด และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า 1) ลักษณะของนโยบายการปล่อยสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารออมสิน เมื่อนำมาปฏิบัติในการปล่อยสินเชื่อแต่ละพื้นที่ของสาขา จะมีความแตกต่างกันไปตามทำเลที่ตั้ง และประเภทของสินเชื่อตามการประกอบอาชีพของลูกค้า 2) การเชื่อมโยงการผลิตของกลุ่มอาชีพคั้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ พบว่าส่วนใหญ่เป็นการเชื่อมโยงวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจากกลุ่มอาชีพคั้นน้ำเพื่อเป็นปัจจัยในการผลิตให้กลุ่มอาชีพกลางน้ำและปลายน้ำ 3) สถาบันการเงินทั้ง 3 แห่งมีความสามารถในการปล่อยสินเชื่อเพื่อตอบสนองนโยบายตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน แต่สถาบันการเงินทั้ง 3 แห่ง ไม่ได้กำหนดเป้าหมายวงเงินและจำนวนรายในการปล่อยสินเชื่อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 สถาบันการเงินไม่ได้ให้ความสำคัญกับโครงการฯ 4) คุณสมบัติที่สำคัญของกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ คือความเสียสละ ความซื่อสัตย์ในการให้บริการแก่สมาชิกของกลุ่ม และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเพิ่มความสามารถด้านการบริหารจัดการ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยง 5) วิสาหกิจชุมชน มีความต้องการทุนที่เป็นเงินและทุนที่ไม่ใช่เงินโดยไม่มีเงื่อนไข ปัญหา

สำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าถึงแหล่งทุน คือรายได้ที่ไม่แน่นอน เนื่องจากไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง 6) การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาคี ต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการออกเยี่ยมวิสาหกิจชุมชนเพื่อรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะ มีการติดตามและประเมินผลการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

แนวทางการเข้าถึงแหล่งทุนของผู้ประกอบการ อย่างมีประสิทธิภาพคือมีศักยภาพในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50) ถึงระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00) จากหลักเกณฑ์ในการประเมินดังนี้ 1) ประวัติการชำระหนี้ 2) สถานะการเงิน 3) ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ 4) การวางยุทธศาสตร์ทางธุรกิจ 5) การทำแผนธุรกิจ 6) การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ 7) ความสามารถในการแข่งขัน 8) ความแน่นอนในการจำหน่าย 9) ความสามารถในการจัดหาวัตถุดิบ 10) ความสามารถและความพร้อมด้านการผลิตและบริการ 11) ความเหมาะสมทางด้านเทคนิคและบริการ 12) กลยุทธ์ในการจำหน่ายสินค้า 13) แนวโน้มในการทำไร 14) ความสามารถในการชำระหนี้ 15) สัดส่วนหนี้สินรวมต่อทุน

สาเหตุที่ผู้ประกอบการ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนเพราะมีรายได้ไม่สม่ำเสมอ อันเนื่องมาจากส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร รายได้จึงขึ้นอยู่กับฤดูกาลเก็บเกี่ยว ตลอดจนการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในการทำกิจกรรม ขณะเดียวกันค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายสำหรับครอบครัวก็เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกร มีรายได้ที่สม่ำเสมอ จึงควรส่งเสริมอาชีพการแปรรูปสินค้าเกษตรหรือการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้น การนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ให้มากขึ้น การลดการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบจากแหล่งอื่น รวมทั้งสนับสนุนการทำตลาดชุมชนภายในหมู่บ้าน และการหารูปแบบการจัดระบบการแลกเปลี่ยนผลผลิตระหว่างครัวเรือน นอกจากนี้การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ก็เป็นการลดรายจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง

แนวทางการเชื่อมโยงการผลิตที่ก่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานประกอบการที่สามารถลดต้นทุน แก้ปัญหาในการจัดหางบประมาณ ประหยัดเวลา และมีความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร

Abstract

Project Code: RDG5150026

Project Title: Guidelines for Business Enterprises on Accessing Funding Sources and on Developing Production Networks for Sustainable Economic Development in 5 Provinces of Southern Thailand

Name of Researcher: Nattakarn Eakuru

E-mail Address: drnattakarn@hotmail.com

Duration of the Project: 1 August 2008 – March 2011

Abstract

The purpose of this Study of Approaches to Accessing Capital Sources for Enterprises and Production Linkages for Sustainable Economic Development of Local Communities in the Five Southern Provinces was to investigate capital sources which provided both financial and non-financial support for enterprises. Such capital sources were: 1) external capital sources – financial institutions acting in response to government policy, that is, Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC), Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand (SME Bank), and Government Savings Bank; 2) village-based capital sources – saving groups for production; and 3) partner organization capital sources – Office of Agriculture and Agricultural Cooperatives, Office of Community Development and Sub-District Administration Office. The sample consisted of two types of enterprises: 1) customers of the said three types of capital sources, that is, upstream, midstream and downstream occupational groups; and 2) community enterprises. The study also determined courses of action to access capital sources and production linkages for enterprises and identified the causes of refusal to give credit under the Asset Capitalization Program.

A qualitative research method was employed, involving in-depth interviews. Quantitative procedures were also carried out, using questionnaires: 1) 90 copies of which were administered to the said three financial institutions; 2) 610 copies of which were administered to upstream, midstream and downstream occupational groups; 3) 260 copies of which were administered to community enterprises; 4) 260 copies of which were administered to members of community enterprises; 5) 135 copies of which were administered to members of saving groups for production; and 6) 100 copies of which were administered to partner organizations. The obtained data were examined by means of descriptive statistics analysis.

The findings indicate that: 1) The way implementing credit granting policies of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand, and Government Savings Bank varied among branches and according to location. Credit types also varied depending of customers' occupations. 2) Production linkages for upstream, midstream and downstream occupational groups were found to be mainly concerned with supplying raw materials from upstream groups to midstream and downstream groups. 3) The three financial institutions have the capacity to provide credits in response to the government policy. However, they did not specifically set their credit line or number of credits to be provided. This means these institutions did not attach much importance to the Asset

Capitalization Program. 4) Important qualities of managing members of saving groups were: sacrifice and honesty in providing services for group members. It was also absolutely necessary to enhance their management skills to avoid risks. 5) Community enterprises needed both financial and non-financial capital. A major problem adversely affecting the access to capital sources was unsteady income due to inability to sell products on a continuing basis. 6) Partner organizations should enhance their performance in the field while visiting community enterprises to hear their complaints and comments. The work performance of community enterprise should also be monitored and evaluated.

The level of enterprises' effectiveness in accessing capital sources was high (ranging from 3.51 to 4.50) to very high (ranging from 4.51 to 5.00) based on the following evaluation criteria: 1) debt payment records; 2) financial position; 3) business expertise and experience; 4) business succession planning; 5) business planning; 6) studies in support of business operations; 7) competitiveness; 8) certainty of incidence of sales; 9) ability to obtain raw materials; 10) capacity and readiness for providing products and services; 11) appropriateness of techniques and services; 12) sales strategy; 13) trend for profit making; 14) debt repayment ability; and 15) debt-to-equity ratio.

The major cause of enterprises' inability to access capital sources was unsteady income. This is because they were mainly engaged in farming. Their income was dependent upon harvest seasons at the mercy of nature's whim, while their operating costs and household expenses were continuously on the rise. To ensure steady income for such farmers, it was advisable to stimulate farm product processing activities or to create more community enterprises. The use of locally available raw materials should be increased to reduce the transport of supplies from distant sources. The development of village-based community markets should be promoted. Systems for bartering or exchanging products among households should be designed and set up. Moreover, the concept of sufficiency economy should be applied in a concrete manner, thus effectively minimizing expenses.

Production linkage networks among enterprises should be built up to help reduce costs, remove budget constraints, save time and facilitate communication.